

LIETUVA

Nr. 20.

CHICAGO, ILL., SUBATA, 16 Geguzio (May) 1896 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER

Metas IV.

Politiszkos zínios.

Maskolija.

Pietinė Afriķa.

ginklawo; 2000 jū, su druta artilerija iš rėwclwerinij³ kanuolių, saugoja rubežij. Ant sudrūtinimo jų pajėgų traukia liuosnoriai iš republikos Orange ir liuosnoriai holandaiszkos kilmės iš wisų angliszkų kalonijų Pietinės Afrikos. Taigi nors Anglijai iztikro pasistengtu wcl'ūžpulti ant Transwaaliaus, negalės užpulti iszmetczyzių, ras czia jau parengta pasiprieszinima.

GROMATNYCZKA.

|| Terp darbininkų armeniečiai ir kurdu, dirbancijų prie statymo azijatisko geležinkelio, Turkijoje, terp Ašherir Kanich išdygo nesutikimai, o toliaus. musztynės. Keli darbininkai likos užmuzsti. Kas czia isiztkro buv kaltesnis: armeniečiai ar kurda nezinia. Atkake žandarai susrestawo daugel armeniečių.

turtingo žydo duoti dukter 800
rublių ant kračio, sutiko at-
dami savo jauną dukterį, pasitikė-
dami nepailgum gauti visus an-
turtus. Senis tuojaus parvažėwęs
namon, persikyrė su savo paczia
ir iszwārė ja isz sawo namų Toje
kreipėsi prie waiku, įjeszkodama
sawo nelaimę pagelbos. Taigi tie,
neilgai mstę, nukako pas jauną se-
nio sužiedotinę ir su ja padarė
szitokią nutartį: iszmokė jie jai
pažadėtus 800 rublius. Toje
greitai susitaikė, praszė wien,
idant iki dienai szliubo niekam
apie tą sutartį ne skaytu, idant
tas pasiliktu paslapyje. Senis
szliubo dieną apwaikszecioja su
didele iszkilme. Po szliubui, kad
pargyžo namon ir kaip tai pa-
žyds yra, padawė jaunawę-
dziams, atskiramė kambaryje, wal-
gi, jaunamartė buvo užsidengusi.
Czia jaunawedys patėnyo, kad ji
marti negal gerai kramtyti, to-
dėl pakėlė uždangą nuo jos. Kaip
gi persigando atradęs wieton
jaunos, į kurią buvo įsimilėjęs,
dukters girios rasztinjko, sawo
senąją paczią. Susigėdęs iszwazė-
wo isz namų ir tik po kelių sanwai-
czio pargyžo pus sawo moterį.
Turbut nuo to laiko jau perėjo
jam noras apsiwisti su dukter-
grios rasztinjko.

The Lithuanian Weekly

"Lietuva"

PUBLISHED EVERY SATURDAY.
Executes all kind of Job Printing and trans-
lating in all modern languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed
"Lietuva" Publishing Co.,
954 33rd St., Chicago, Ill.

Nedelinis laikraštis

"LIETUVA"

Išsėina kas Subata, Chicago, Ill.

RASZTUOJA:

ANT METU AMERIKOJE.....\$2.00
IN UŽMARE.....\$3.00

Užveizdetojas A. OLSZEWSKIS.

Rankraštiniai (korespondencijos) ir laisvųjų tu-
tų busi adresuoti ant šio adreso:

"Lietuva" Publishing Co.

954 33rd STREET

CHICAGO, ILLINOIS.

Pirkti turi būti sušesti per MONEY ORDER arba
REGISTRUOTĄ GROMATĄ ant ranku

A. OLSZEWSKIO,

954 33rd St., Chicago, Ill.

Isz Amerikos.

Auka girtuoklystės.

Pereitą petnyciją, Clevelande,
ant linijos geležinkelio, ties
division ul., rado sudraskytą ku-
ną negyvelio. Negyvelis buvo,
tiesiog sakant, pusiau perplėš-
tas. Toliau ištyrė, kad negy-
velis yra Sulikan, darbininkas
dirbantis ant "Nypano" geležin-
kelio ir kad jis ketvergo waka-
re buvo labai pasigėręs. Taigi
turėjo atsigulti ant sėnių gele-
žinkelio ir čia tur but užmigo;
atbėgęs gi trukis jį sudraskė.

Sudego miestai.

Isz Paraga, Mich. raszo, kad
miestas L'Anse, netoli uosto
Keweenaw sudegė beveik iki pa-
matų. Terp kitko sudegė ir len-
tų pjūvynycia "L'Anse Lumber
Co" ir wisos miesto krautuwės.
200 žmonių likosi be stogo.
Bledį ugnies padaryta skaito i
1½ milijono dolierių. Lentų pjo-
wyncizij ne dirbo jau nuo po-
ros dienų, nes darbininkai buvo
čia sžtraiką pakėlę.

Didelis gaisras.

Isz Ashland, Wis. raszo, kad
čia 9 d. Gegužio užsidegė me-
džių krautuwė W. R. Durfee, ir
nuo čia perszoko ant lentų pjo-
wyncizios "Store Lumber Co".
Kol ugnį spėjo užgesyti,
jau ji padarė bledies ant pusės
milijono dolierių. Medžių krau-
tuwėj sudegė apie 20 milijonų
kubiszkų pėdų medžių. Isz prie-
žasties gaisro apie 400 darbin-
kų turbat neteks darbo. Wa-
karė ištraukė isz uosto kuną
darbininko Petro Engemano. Be-
gesinant ugnį užsidegė ant jo
drabužiai, todėl jis szoko į wan-
denį ir čia tam prigirė. Apart
Engemano, kaip spėja, dar 2
žmones nustojo gywasties.

JAKUBINAS.

Lynezuotas.

Netoli nuo East Miller, Mich.
tapo lynezuotas farmeris Redder
Williams, apsigywenęs ant far-
mos Green County. Pereitą ket-
wergą likosi jis suareszuotas
kaipo apskystas už nedaleistą
darbą ant sawo locnos dukters.
Isz tirinėjimų pasirodė, kad tėwas
isztikro toprasizengimo dasilei-
do ant sawo dukters, todėl jį rei-
kėjo atiduoti po sudu "Grand
Jury". Bewedant szerifui Mc
Kracken jį į kalinį, 40 apimaska-
wusių wyrų jį iszweržė ir pakorė
netoli nuo čia ant medžio szakos.

Pesztynes lenkiszkoje parapi-
joje.

Lenkiszkoje parapijoj Szwento
Stanislawo, mieste Bay City,
Mich. atsitiko nesutikimai terp
kunijų. Isz to. iszdygo paskui
musztynės terp szalinijų abiejų
besiwaidyjanczių kunijų. Reikėjo
patraukti policiją, po kurios ap-
danga gal atspirowty diwnal-
dysta.

Per smarkus blaiwystes sana-
riai.

Mieste Londoma. Tex. 20 mo-
terų, apsiginklawusių su wyti-
niais, ipuolė ant Santa Fe geležin-
kelio stacijas ir wisosdrauge užpuolė
ant gydytojo Hancock, pradėjo jį
sweisti be jokio pasigailėjimo.
Žadėjo lynezuoti, jeigu jis tuojaus
ne apsis miesto ir sugryž čia
kada nors. Hancock nieko peiktino-
ne papildė; tos moterėlės jį teip
skaudžiai nubaudė užtatai, kad ji-
sai wisiems silpniems ligoniams
arba gyjantiems liepė, ant susi-
drutinimo, gerti po kelis kartus
ant dienos po truputį degtinės ar-
ba wyno. Mat tokia tai moterisz-
ka iszmintis! Teisybę sakant,
mums tokios moterės butu reika-
lingos ant bai dimo mus į wientau-
czyi, kurie wisą liuosą laiką saliu
nuose praleidžia.

Pagawo užmuszeja.

Isz Washingtono raszo, kad
čia likosi suimtas užmuszejas 16
metų Elzės Kreglo, dukters samdi-
nįko gywenanczio prie miesto ru-
bežiaus, netoli zoologiszko sodo.
Panedėlio wakarą mergaitė tapo
užpulta, bet kad gynyš, tapo
pajpauta. Po dwiejų dienų jiesz-
kojimo, policija suaresztawo, kai-
po nužiūrėtą žmogžudį, negrą
Irwiną Fordą. Dabar Ford prisi-
pažino, kad jis merginą užmuszė.

Patžudyste.

Wiename kambaryje hotelio
Colonnade, New Yorke, rado ant lo-
wos kuną nepažįstamos moterisz-
kės. Deszinys smilkiny was per-
szautas, o ant lowos woliojosi
rewolveris. Moteriszkę toję pri-
buwo į hotelį ir užsisazė į knj-
gas kaipo Everet isz Bostono.
Rodosi wienok, kad toję prawardė
ne tikra. Buwo ji puikiai pasirė-
džiusi. Pirm nusizowymo par-
szė rasztą, kurį čia surado.
Raszte tame stowi, kad jį esanti
apkwaiszusi ir praszė jos kuną
sudeginti, užmokėti hotelio sawi-
nįkui kas priguli. Giminių netu-
rinti. Kopertoje, kurioje buwo ta-
sai rasztas, rado 89 dol. Daugias
pinigių nerado.

Liuosnoriai ant suszelpimo
Kubiecziu.

Isz Newarko, N. J. raszo, kad
čia teip wadinama kubaniszka
junta renka liuosnorius, norin-
čius traukti ant suszelpimo kubie-
czyi ant Kubos. Sako, buk net 12
kareiwų walstijos gwardijos pri-
siazė ir jau isz miesto iszkelia-
wo, o dar daugelis nori sekti anų
pėdoms. Kiekwienas liuosnoris
gauna ginklus, 100 dol isz wirszaus
ir po 22 dl. algos ant mėnesio.
Kelionė teipogi dykai.

Karszcziai Amerikoj.

Szj metą Amerikoj neiszpasa-
kyti karszcziai: Naujorkė, Phila-
delphioj, karsztis pasiekė 96
laipsnių Farenheito termometro,
Chicagoj ir buwo netoli 90 laip-
snių. Clevelande Oh. jau keletą
žmonių užmuszė saulės spindu-
lių karsztis.

11 Užmusztu žmonių.

Isz Vicksburg, Mass. raszo, kad
11 dieną Gegužio, ant garlaiwio
"Harry Brown", kuris plauki-
nėjo ant upės Mississippi, explo-
dawo garinis katilas. Laiwas ex-
plozijos likosi su wisu iszardytas
ir suwisu paskendo, o drauge su
juom ir 11 žmonių; kiti, o tame
ir kapitonas to laiwo, gydosi li-
gonbuty.

Giriu degimai.

Netoli Oswego ir Bradfordo
Pa. dega girios. Daugel darbin-
kų dirba ant apstabydymo ugnies.
Teipogi užsidegė girios Hamil-
ton Countyje, N. Y. Daugel far-
mų čia teipogi yra ugnies isz-
naikyty.

Kongreso nusprendimas.

11 dieną Gegužio, Washingto-
ne kongresse tapo nutarta įleisti
į Ameriką ir kontraktuotus darbi-
nikus amatnikus ir t.t., priimtus
swetur, bet wien ant įrengimo
Szimtmėtinės Parodos, kuri yra
rengiama Nashvilley, Ten. Teipogi
nutarta paliuosiuoti nuo mutų
swetimus iszdirbimus atsiųstus
ant tos parodos.

Kruwinas muszis.

Netoli Blounssown, Colhoun
Countyje, Fla. atsitiko szaudy-
nės, kurių aukomis liko kelios
žmogystos. Gyweną ten jauja
naszlė, Johnsonienė, i kurią įsi-
mylėjo Thomas House ir Henry
Smith. Abudu jau ne kartą mu-
szėsi ir neseniai Smith likosi sa-
wo priesziniko baisiai sumusztas.
Norėdamas užtatai atkerszyti,
susitarė su sawo broliu ir su
draugu Harrisonu ir wisi drauge,
laikydami rewolverius, nutrau-
kė i namus naszlės, kur radę
House'ą, pasakė idant jis eitų sau
laukan, bet tas iszstraukė rewol-
werį ir pradėjo szaudyti; Smith
ir jo taworszcziai darė tą patį. Pa-
sirodė wienok, kad House szaudo
geriau, nes abu broliai Smith'ai
krito ant žemės; su paskutiniu
szuwu, House paszwė Harrisoną.
Potam su peiliu norėjo
paszautai į nrdurti, bet paslydo
kraujubaloje ir puolė ant žemės;
tą syk Harrison jį nuszwė.

House buwo žinomas žmogžu-
dys; buwo nuo waldžių paskir-
ta downa už jo suėmimą.

Deimantu kastynes.

Kaip raszo isz Milwaukee,
Wis, pietwakarinėje kraszte
Waukesha pawieczio, 30 anglisz-
kų mylių nuo Milwaukee, tapo
atrasti deimantiniai laukai. Kaip
sako, deimantai čia esą teip jau
graužas kaip ir isz kastynių Pieti-
nės Afrikos. Žinoma, jeigu tik
teisybė, ką čia raszo.

Wienas farmeris rado ant sa-
wo lauko žibantį akmenaitį ir
atsigabeno i miestą; deimantų
prekėjai nusprendė, kad tai yra
deimantas ir nusprendė, kad ta-
sai akmenaitis wertas 500 dol.

Anglij kastynėse Sugar
Notch, Pa. No. 9, bedirbant gawo
umai sumaiszimą proto darbin-
kas Ruszak. Wos trys kiti darbi-
kai waliojo jį apmalszyti ir suri-
szę iszgabenti laukan isz kastynių.
Lauke gi, atsikwepęs czysto oro,
po trumpam laikui sugryžo wel
į protą.

Isz Columbus Oh. raszo, kad
čia beprocių namuose atsitiko
smarki gazo eksplozija, kurios
daugel beprocių ir darbinijų li-
kosi sunkei apdegintų.

Isz darbo lauko.

Isz Walkers Mills, Pa. ras-
zo, kad tenai darbai eina labai
gerai ir kiekwienas dar-
ba gauna.

Spring Valley, Ill. nuo 1
Gegužio, sustojo dirbės wienas
anglinis szaftas ir 600 darbinijų
liko be darbo.

Geležinkelis Illinois, Central,
Chicagoj, gawo daleidimą pasta-
tyti naują rumą prie Van Buren
ul. Darbai prie to jau prasideda.

Kansas Cityje, Mo. pasibai-
gė sžtraikas plumbierių. Abi
pusi nuleidė sziek tiek nuo sawo
pirmutinio reikalawimo. Darbą
jau čia pradėjo.

30 darbinijų dirbanczių
prie statymo namų ant kertės 52
ir Jefferson ul. Chicagoj, pakėlė
sžtraiką. Priežastis straiko yra to-
jė, kad kontraktoriaus nenorėjo pra-
szalinti darbinijų neprigulinczių
i uniją.

New Britaine, Conn. ant
susirinkimo miesto rodos tapo
parentas reikalawimas grabka-
sių, lygiai prigulinczių i uniją,
kaip ir ne unijonistų. Darbinikai
reikalauja, idant jiems darbda-
wiai mokėtu, už 9 walandas dar-
bo, po 1.50 dol. ant dienos.

Milwaukeej sžtraikas tar-
naujanczių prie elektriskų karų
beuik pasibaigė. Darbinikai čia
nieko nelaimėjo; daugelis isz jų
tik wietas nužudė. Kompanija tu-
ri sutraukusi isz kitur užtektinai
darbinijų, todėl su sžtraikieriais
ir nebando taikytiesi.

Bekasant kanalą ant Fulton
ul. Buffaloy, N. Y. žemė už-
griwo darbiniją lenką. Juozą

Stachinską. Jo sandraugai metėsi
jį gelbėti. Teisybė, iszstraukė isz
po žemės, bet apmirusi. Nugabe-
no i ligonbutį, kur atrado, kad
jisai turi 3 szonkaulius sulaužy-
tus.

Isz Woonsochet R. I. raszo,
kad gufinis fabrikas "Atice"
wel pradėjo dirbti. Gauna čia
darbą 1300 darbinijų. Ateinan-
čią nedelį pradės dirbti ir dirb-
tuwėj "Millville", kur gaus dar-
bą apie 1000 darbinijų. Abi dirb-
tuwės buwo uždarytos nuo 18
Sausio szijų metų.

Isz Kansas City, Mo., ra-
szo, kad čia susztraikawo 44
peczkuriai "Armour Baking Co."
užtatai, kad kompanija nesutiko
mokėti darbinijams po 2 dol. ant
dienos už 8 walandas darbo.
Iki dabar dirbo jie 12 walandų ir
gawdawo po 2.25 d. ant dienos.
Prie to rengiasi prisidėti ir kiti
tos kompanijos darbinijai. Yra
čia jų 2500.

Isz Mt. Pleasant, Pa. raszo,
kad čia wiens isz spekulantų, p.
Rainey, uupirko 250 akrų žemės
su anglių plotais, netoli no mies-
to. prie lenkiszkių kapinių ir ren-
giasi intaisyti porą szimtų peczių
kokso degimui. Tai wisgi pors
szimtų darbinijų galės gauti dar-
bą. Kad tik tasai darbas butu ant
ilgiaus.

Bryne Bros rengia, netoli
geležinkelio P. R. R., įtaisyti
naują stiklo dirbtuwę. Statymą
pradės neužligio, pabaigs gi 1
dieną Spalių. Taigi ir čia
ant rudens ras darbą diktai dar-
binijų.

Straikas dailidžių Newarke
pasibaigė. Terp kontraktorių ir
darbinijų tapo padaryta sutartis.
Darbdawiai sutiko sutrumpinti lai-
ką darbo iki 8 walandų ant die-
nos. Iki Pjutes mėnesiui mokės
po 2.50 dol. ant dienos; nuo
Pjutes gi po 1.75 dol. ant dienos.
Darbinikai ant ty iszlygų suti-
ko ir grįžta prie darbo.

Lenkiszki darbinikai (jie ne-
priguli prie darbinijiskų orga-
nizacijų) dirbanti dirbtuwėj "Il-
linois Steel Co." Chicagoj, kertęj
Ashland ir Archer ave. pakėlė
sžtraiką, reikalawdami pakėlimo
užmokesnio iki 20 c. už walandą
darbo. Wieton to, kompanija pa-
žadėjo jiems mokėti nuo tonnos,
wieton nuo laiko. Darbinikai ant
to nesutiko. Toje dirbtuwėj dir-
bo apie 150 lenkiszkių darbin-
kų ir tie pakėlė sžtraiką. Kompanija
į wietą susztraikawusių priėmė
negrus.

ISZ

Lietuwiszku dirwu
Amerikoj.Nauja lietuwiszka drau-
gystė.

Smoke N. 2. netoli nuo She-
nandoah, Pa. Lietuwiai uždėjo
naują broliszkos pagalbos drau-
gystę, po wardu "Szawento Jono
Kriksztitojo Draugystė". Isz syk
prisiazė i 30 sanarių. Žinoma,
draugystė augtu toliau puikiai,
jeigu musų broliai suprastu rei-
kalą broliszkos meilės, reikalų
twarkos ir jeigu norėtu daugiau
aukauti ant wisuomeniszko labo.
Wos uždėjome szitą draugystę,
jau iszdigo nesutikimai. Iszdirt-
ti czarterj likosi iszrinkti pp. B.
ir J. S. Jie nukako i Pottsville
sudą, ant to isz draugystės kšos
buwo paskirti kasztai kelonės ir
dar po 50c. ant asabiszkų iszlei-
dimų. Sugrįžo jie atgal ir, nors,
czarterio ne iszdirtbo, bet ant su-
sirinkimo draugystės, 10 d. Ge-
gužio, pareikalawo sugražinimo
\$1.30c. kuriuos Pottsvillej pragrė-
rė. Žinoma, ant tokio begėdiszko
pareikalawymo draugystęj paki-
lo barnys, per ką twarka isziro
kilo nesutikimai terp draugų.
Toksai elgimasi draugystės isz-
rinktųjų labai peiktinas, nes ardo
sutikimą. Isziro čia "Susi-
wienyjimas anglekasių darbin-
kų" kurio jau szpiedinė wardo
nėra.

ZANAWYKAS.

Wasalka ir jo draugai.

Kaip praneszeme pereitamė nu-
meryje "Lietuwos", Wilkesbarre
sudus nusudyo ant nužudymo lie-
tuwų Wasalką už žmogžudystę.
Wasalka buwo wadowu plėszikių
bandos, su kuriais užpuldinėdawo
po wisu aplinkiniams. Jeigu isz prie-
žasties pažinties pats negalėdawo
užpulti ant ko, tai parsigabenda-
wo plėszikus isz kitų miestų, ku-
rie atlikdawo darbą pagal jo nuro-
dymą. Wasalka buwo sudyjamas už
užmuszimą Juozą Kuprusewyczius
Draugas Wasalkos, koksai Sėka-
lauskas, kuris buwo prie užmuszi-
mui Kuprusewyczius, dar ne ap-
sudydas, yra dar kalinyj. Kada
Wasalka likosi suareszuotas, tai
wietinis žydas, Salzberg, wisai
jį stengesi isz kalinio paliuosuoti,
bet kad tas nepasisekė, stengėsi
paskui liudinįkus papirkti; siulė
kiekwiemam po 1 dol. Tie wienok
apie tai praneszė sudui ir todėl
Salzberg likosi teipogi suaresz-
tuotas ir pastatytas po kaucija
5000 dol. Kokia giminysta jungė
tą žydėlį su plėszikių bandos wa-
dowu, pasirodys isz tolesnių sudo
tirinėjimo.

Lietuwiai Brazilijoj.

Išseinantis Kurityboj lenkisz-
kas laikraštis "Polonia", talpina
žinias apie lenkiszkas kolonijas
Brazilijoj. Raszte apie tai prime-
na ir apie lietuwius. Terp kitko
primena apie p. Jokubaucką, lie-
tuwį, kurisai yra mokintojumi
moksleinėj Massakondubie, pro-
wincijoj Santa Catharina. Rasze-
jas to straipsnio, Dr-as Klobu-
kowski, belankydamas lenkiszkas
kolonijas užtiko: Kolonijoj
Santa, arcziausei Paranos, lenkus
ir latwius; kolonijoj gi Russland
lenkų suwisų nerado: buwo ten
wien lietuwiai ir wokiszki kolio-
nistai isz Maskolijos.

Isz Shenandoah, Pa.

Pereitą Subatą, kaip pranesz-
"Garsas", atsitiko čia muszty-
nės terp lietuwų, kaip papras-
tai pėdės dienoje. Į saliuą Juod-
kojo atėjo koksai Pecziukonis ir
pastumėjo Miką Ruszkį; isz to
prasidėjo barnys. Sawinškas sa-
liuno liepė Pecziukoniui sedėti,
bet tasai, wieton paklausyti, isz-
straukęs peilį, durė jam i peczius.
Juodkojiene metėsi ant pagalbos
wyrui, bet Pecziukonis ir tai du-
rė i krutinę; jeigu ne pasiekė gi-
liau, tai wien todėl, kad peilio
aszmenis užlaikė garsetas.
Ruszkis teipogi likosi sunkei su-
žeistas. Atėję policimonai tą bro-
lių skerdiką suaresztawo.

Urszė Szukewyczienė, Kiczie-
nė, Szimas ir Wincas Matulewy-
cziai likosi suaresztuoti už rik-
sčią ant ułyczios. Mat girtuok-
lewimuose ir riksmuose ant uły-
czyi ir musų dailios moterėlės
ima jau dalywumą pawidėdamas
tos garbės musų wyrams.

Isz Gilbertono, Pa. pabėgo su
jaunikiu Magdė Kirikiawiczienė,
palikusi sawo wyrą. Iszdumė ne-
žinia kur.

Žodis nuo Susiwenijymo
L. A.

Laikas jau butu užbaigti kalbė-
sius apie aną p. Didinsko para-
szytą, o "Garsė" ir "Ryte" at-
spaudytą praszymą pas carp.
Tuszczia polemika ir ne naudos
raszymas.

Beje, neapeina mus pati pole-
mika ir praszome mes tik liet.
laikraszečių ir ponų koresponden-
tų ir wisų, kuriuos tai apeina,
kad i aną p. Didinsko praszymą
nemaisytu Susiwenijymo L. A.
O kaip tai dabartes yra nada
protestuoti, užprotestuojame tie
siog priesz wisus tuos, kurie isz
nesupratimo arba tyczia, kad Su-
siw. užkenkti, iszrado tame p.
Didinsko raszte Susiwenijymo
dalywumą.

Susiw. su tuom p. Didinsko
rasztu tiek tik turėjo dalywumo,
kad dažinojės apie jį, o paskiaus
pasirodžius jam "Garsė", sawo
organe padawė žinią apie ano

pasirodymą. Bet toj yra Susiw.
priderystė, kad praneszti orga-
ne apie reikalus, apie kuriuos
buwo ant seimo kalbėta.

Taigi dar sykį atkartojame, kad
Susiw. su anuom p. Didinsko
rasztu suwis nieko neturėjo, nė
neturi. P. Didinskas i Susiw.
neprigulėjo, mes p. Didinsko iki
szioł nežinojome, nė nepažystame.
Be musų žinios jis aną praszymą
sau paraszė, be mus žinios per-
siantė jį i "Garsą". Be mus ži-
nios "Garsas" jį atspaudino. Su-
siw. juk negali uždrausti p. Di-
dinskui ką jis nori raszyti ir
"Garsui" ką jis nori spaudyti.

Negalimemes, teisybė, uždraus-
ti ir liet. laikraszečiams ir po-
nams korespondentams ir sziaip
wisiems lietuwiams, kuriuos tas
tuszczias klausymas apeina, apie
aną raszyti ir kalbėti ir protes-
tuoti, bet dar sykį praszytumėm,
kad tame dalyke westu polemiką
k wien tik su tais, kurie į sa-
wo warde pakėlė ir sawo war-
de ją wedė, o nekludytu Susi-
wienijimo. CENT. SUSIW. KOM.

Pirmas Lietuwiszkas Pik-
nykas Chicagoje.

Chicago Lietuvos Szkos Drau-
gystės rengia pirmą lietuwiszką
piknyką ant nedėlios, 31 Gegužio,
1896. Piknykas bus puikiame
darže, wadiname PALOS SPRINGS,
kuris yra tik 19 angliszkių mylių
nuo Chicago i pietwakarius. Yra
tai didelis kaip giria, pilnas wis-
kių medžių ir kwietkų daržas, su
dideliu ažeru ir tekancziais upe-
liais, kur kiekwienas nuwukės
atsikwėps sweiku oru, pasiwaik-
szcios po žalią girią, pasiwažinės
luoteliuose ant czysto wandens,
paszoks grajjiant gerai
muzikai, pagrajjis bolia, eis lenk-
tynėmis ir atras szimtus kitokių
zabowų ant pasilinksminimo.
Trukiai Wabash geležinkelio
iszwažuoją, isz Polk dypo, 8½ ir
9½ walandą isz ryto. Pakeliui
paims pasażierius ant sėkanczių
stacijų: ant Archer ave., 33-czios,
41-os, 47-tos ir 63-czios ułyczij ir
Auburn Junction. Taigi gywe-
nanti ant pietinės miesto dalies
nereikalauja waziuoti ant dypo,
bet gali sėsti ant minėtų stacijų.
Geležinkelis Wabash randasi
prie Stewart ave. Lietuwiai isz
Bridgeporto eis i geležinkelį su
iszkilme. Einant grajys muzika
po dirėkcija Kazimiero Kigo. Pri-
sirengkite wisi ant szio piknyko,
o busite užganėdinti.

Wakare gryžta namon 8½ ir 9
walandą.

Tikiatas ant Piknyko su nuwa-
žewimu ir pargryžimu kasztuoja
tik 50c.; waikams nuo 8 iki 12
metų — 25c.

Tikietus ant piknyko jau dabar
galite gaut pirkti pas sekanczius
uķesius: pas L. Ažuką, 3301 Au-
burn ave.; Joną Norwaiszą, 925
33-rd st.; Antaną Žemaitį, 954
33-rd st.; Petrą Kazlauską, 927
33-rd st.; Joną Jacksztą, 688
Van Horn st.; Petrą Jonaitį, 925
33-rd st.; Kazimierą Pocių, 59
So. Canal st. ir Powilą Možeiką,
142 W. 18-th st.

Jeigu 31 Gegužio lytu, tai pik-
nykas bus atidėtas ant kito laiko.
Tikietai bus tie patys geri.

KOMITETAS.

Padekawonės.

Mes žemiau pasiraszė siunczia-
me szirdingiausia acziu Kelsch,
Noreika & Co. už teisingą pri-
suntimą apsteliuotų daiktų ir
už downas, kokias no jų aptu-
rėjome. Laikrodėliai ir lencugė-
liai yra labai grauzas ir downos
puikios, isz kurių wisi esame už-
ganėdinti; ir užtai wisiems lie-
tuwiams welyjame wiską pirkti
pas Kelsch, Noreika & Co.

P. Balsewiczius,
D. Balsewiczius,
A. Zaranka,
A. Petraitis,
J. Jurgutis,
J. Kimkus,
F. Staniszewskis.

Toluca,
Ill.

APIE ŽEMIA IR KITUS SWIETUS, JŲ BUVI IR PABAIGA.

Pagal Heilperną.

(Tęsa.)

LENGWAS BUDAS KAIP SURASTI TOLUMĄ PLANETŲ NUO SAULĖS.

Apraszydami planetas, mes padavėme jų didumą, tolumą jų nuo saulės ir t. t.; padarėme tą todėl, idant skaitytojai suprastų geriausią taisyklę, kas apie jas buvo pasakyta; toliau gi pamatysime, kad stovincijos žvaigždės atsiranda dar kur kas toliau. Kas norės geriaus su tuom visuom susipažinti, tam skaitlinės tolumos tų dangiszkų swietų pasiliks galvoje; ant galo, jeigu pamirštu, ras apie jas knigoje. Kas nereta pats, be knygų, tas toliau savo galvoje palaikyti, tiems paduodama lengva būda išsrokawymo tolumos planetų nuo saulės. Paimkime eiles skaitlinių: 3, 6, 12, 24, 48, 96 ir t. t. (lengwai jas atminti, nes kiekviena tolesnė yra du kart didesnė už pirmias stowincias, paweikslan 6 yra dusyk didesnė už 3; 12 du syk didesnė už 6; 24 du syk didesnė už 12 ir t. t.); padėję ant pradžios 0, tai gi szitokia eile skaitlinių, turėsime: 0, 3, 6, 12, 24, 48, 96, 192, 384; prie kiekvienos isz jų pridėję po 4, gausime kitą eilę: 4, 7, 10, 16, 28, 52, 100, 196, 388. Ant galo kiekvieną isz paskutinių padauginę dukart, gausime wel eiles skaitlinių:

8, 14, 20, 32, 56, 104, 200, 392, 776.

Tų paskutinių skaitlinių eilė ir rodo mums tolumą wisų planetų po eilui nuo saulės, milijonuose mylių. Teip, paweikslan, pirmutinę skaitlinę tos eilės, 8, reiskia, kad pirmutinė, areziausei saulės atsirandanti planeta, t. y. Merkurus, atsiranda 8 milijonai mylių nuo saulės; antroji 14, reiskia, kad antroji planeta Wenus arba Wenera atsiranda ant 14 milijonų mylių; trečioji 20 reiskia, kad trečioji planeta, t. y. mūsų žemė, yra ant 20 milijonų mylių nuo saulės. Ketwitoje skaitlinė rodo tolumą ketwitos planetos Marso nuo saulės; penktoji skaitlinė rodo tolumą planetoidų arba asteroidų; szeszoji Jupitero, septintoji Saturno, asztuntoji Urano ir 9 ta — Neptuno. Skaitlinės tos rodo widutiniszką tolumą planetos nuo saulės; nesutinka jos tik su toluo Neptuno, kuriam czia iszpuola 776 milijonai mylių, nors jis atsiranda tik 600 milijonų mylių nuo saulės. Taigi tosai raip, kad matome, kad planetos turi pasiduoti kokioms matematiskomis tiesoms, matome, kad ir tame pasaulėj yra twirta rėda, kuriai wiskas tur pasiduoti. Apie tas pasaulės tiesas toliau placiaius pakalbėsimė. Mokslinciai pirmiausei kitokiū būdu iszmatowa tolumą wieno nuo kito dangiszko swieto, apie szitą būdą jie pirmą ne žinojo, tik toliau, sulygindami skaitlines tolumų, jie patėmyjo ant ko jos riamiasi. Asteroidai, Uranus ir Neptunas dar tą syk buvo wisai nežinomi mokslinciams, atradus ir tas ir sulyginus jų tolumą nuo saulės, persitikrino, kad tolu- ma tų duodasi wisai pritaikinti su toluo anų pirmutinių, seniaus pažistamų, taigi, kad toluo jų sutinka su parodytomis augszciaus eilėmis skaitlinių, iszimant wien wieną Neptuną. Kodėl toluo paskutinio nesutinka, dar neiszaizskinta.

PLANETŲ MENULIAI

Žinote jau, kad apart planetų yra ir kitoki dangiszki swietai, paweikslan, žinotė, kad aplink žemę sukasi mėnulis, wisai teip, kaip žemė arba kitos planetos keliauja aplink saulę; žinote, kad mėnulis yra apwalus apskritys, kurisai sukasi aplink sawo aszj ir aplink žemę, o drauge su ja ir aplink saulę. Taigi tokiū mėnulių, kaip musiszkis, yra ir daugiaus; sukasi jie ne wien aplink žemę; bet ir aplink kitas planetas sukinėjasi jų mėnuliai, kurie tokiu jau būdu pasidarė, kaip ir žemės mėnulis, isz tų pacių planetų aplink kurias jie sukasi, ir prie to sukimosi priwercia juos teip jau planetos pajiega: kaip musiszkj stumia priszakin musų žemės traukimo pajiega, teip kitus mėnulus stumia ta pati pajiega tos planetos, aplink kurią jie sukasi. Musų žemė turi wien wieną mėnuli, bet kitos planetos turi, kaip katra, po keletą mėnulių, arba kaip juos wadina satelitų; jie atsiranda wisokiose nuo sawo planetos toluose. Kiekwienas mėnulis yra apwalus, wisada daug mažesnis už sawo planetą, aplink kurią keliauja ir todėl jis daug ankaszciaus atszalo už sawo planetą; sukasi jie aplink sawo aszj wisada isz wakarų rytų link ir į tą pacių pusę keliauja ir aplink sawo planetą, keliu panaszui ir truputį suplotą ratą, arba elipsą ir drauge su sawo planeta keliauja aplink saulę. Wien mėnuliai keliaujanti aplink Uraną atsiskiria nuo tų abelnų tyčių, bet ir tą asiskyrimą galime iszaizskinti. Kiekwienas mėnulis ne wieną laiką apsisuka aplink sawo aszj ir aplink sawo planetą, tas pacia nuo jo didumo ir nuo toluos, kokioje jis randasi nuo sawo planetos, aplink kurią tur keliauti. Pirmutinės planetos: Merkurus ir Wenus ne turi mėnulių arba satelitų, žemė, kaip žinome, turi wieną; Mars turi du, nors labai mažus, Jupiter arba Jowiszas turi keturis; Saturnas, apart sawo žiedų, apie kuriuos jau kalbėjome, turi dar 8 mėnulus; Uranus, teip kaip ir Jupiter, turi jų 4; Neptunas gitik wieną. Taigi gražios turi but naktys ant tulų planetų, kurioms tamsą nakties apszwieczia keletas mėnulių ir tokiu būdu atlygina kur kas tamsesnes neng pas mus dienas. Apart paprastų saulės ir mėnulio užtemimo, kas ant planetų turinczių po keletą mėnulių tur tankiaus atsitikti neng pas mus, buwa dar ten užtemimas wieno mėnulio per kitą. Nekartą, kaip antai ant Marso, wienas mėnulis užteka 3 kartus per dieną; antras gi per isztisi dwi dieni nenusileidžia wisai. Didžiausiais už wisus mėnulus yra menuliai Jupitero, nes isztikro ir pats Jupiteras yra didesnis už kitas planetas; galima juos matyti per paprastą žiuroną, o jeigu Jupitero szwiesa butu ne teip druta, galėtume juos matyti liuosomis akimis.

KAS PRIWERCIA MĖNULIUS IR PLANETAS SUKTIESI

Wisas swietas, kurį mes iki sziol pažinome, ne stowi ant wietos, bet nuolatai, be perstojimo,

kruta ir atlieka sawo užduotą kelionę. Saulė sukasi aplink sawo aszj ir toliau keliauja aplink kokią ten ne matomą žwaigždę, o aplink ją sukasi daugelis planetų su mėnuliais ir tie maži apskricziai, kuriuos pawadinome asteroidais. Kodėl gi wiskas kruta ir keliauja ir per amžių amžius ne pailsta ir ne apstojia, kas wisą priwercia prie to nuolatinio szokio? Priežastį tą gal kiekwienas skaitytojas ispėja; nes žinome, kokios priežastys priwercia musų mėnuli sukities aplink žemę, o žemę keliauti aplink saulę. Atminkite tas priežastis ir atkartokite tą, ką mes kalbėjome apie akmenį pririzstą prie szniuro, kurį laikome rankoje ir kurį sukame aplink ranką; atkartokite, kokiu būdu, ant to pasirėmę, galime iszaizskinti kelionę musų mėnulio aplink žemę ir kelionę žemės aplink saulę. Wisos planetos yra toki jau apskricziai, kaip ir musų žemė, jos keliauja teip jau aplink saulę, už kurią jos wienok kur kas mažesnės; tai gi prie kelionės jas priwercia ta pati pajiega, kuri priwercia prie to ir musų žemę. Isz tikro, wisos planetos, teip kaip ir žemė, traukia su dideliu greitumu swieto ruimuose, keliauja nuolatai ne atszadamos niekur kluczių, niekieno nesulaikomos, todėl galėtu teip keliauti tuomi keliu wis tolyn ir tolyn, jeigu galinga ir stipri pajiega jų ne sulai- kytu. Pajiega toje, tai yra ansai didelis apskritys — saulė, patilpes widuryj tarp planetų, kuris wisą waldo sawo aprubė; jis sawo pritraukimu sulauko planetas ir nedaleidžia nuo sawos atsztraukti, jis priwercia, jas nuolatai aplink sawę sukitiesi. Tokiu pat būdu žmogus laikydamas už wirwės ir waikydamas arklį, priwercia jį bėgioti nuolatai aplink sawę. Tokiu pat būdu žemė priwercia sukitiesi aplink sawę mėnuli, tokiu jau būdu ir kitos planetos priwercia aplink sawę sukitiesi sawo satelitams arba mėnuliams.

ISZ KO PASIDARĖ PLANETOS IR MĖNULIAI

Ant to klausymo lengwa yra patiems atsakyti, kaip ir ant pirmias stowincioz. Wisos planetos ir jų mėnuliai arba satelitai yra toki jau dangiszki swietai kaip žemė ir jai taraujantis mėnulis; žemė ir kitos planetos, t. i. sesers, dukters wienos motinos, wienokiai klausancziuos sawo gimdytojos saulės, wienokiai jai taraujancziuos, wienokiai besu- kinėjancziuos aplink saulę, wienoki turincziuos pa- widałą, pawidałą sferoidos, t. y. paweikslą po- liuse suploto apskriczio, gumulo; kol jaunos, i kaitusios, karsztos, bet sesdmos atszala, auszta, ir juo labiaus pasena, juo labiaus pawirsziuos atausz- ta, susitraukslėja, wisai kaip tai yra su žmogumi ir su jo weidu. Jeigu todėl wisos planetos wis- kuom panaszios wieną į kitą, jeigu kiekwiena isz jų wienokius atlieka darbus, taigi kiekwiena isz jų turėjo ir atsirasti panasziau būdu: kiekwiena isz jų turėjo užgimti teip, kaip ir kita. Wienok pradžia swieto wisada bus nuo mus paslėpta, nors mes ir kaszin kaip stengtumėmės tą pradžia isztir- ti: ne galime mes matyti, kaip pasidaro swietai, galime wien spėti. Taigi spėdami turime tiek stengtiesi, idant mums nieks tamsumo ir nesupra- timo užmesti ne galėtu, spėkime teip, idant tasai nors pasirodytu galimu.

Tą, ką galime ispėti apie būdą, kokiu pasidarė žemė ir mėnulis, jau pirmiaus apraszėme. Aiz- sku bus, kad jeigu žemė ir mėnulis tuom paro- dytu būdu pasidarė, tokiu pats būdu turėjo atsi- rasti ir kitos planetos ir jų satelitai arba mėnu- liai. Ant kokio pamato tą sawo spėjimą remia- me, apraszysime tą toliau. Tuom tarpu atkartok- kime tą, kas buvo pasakyta apie atsiradimą žemės ir mėnulio, nes ir kitos planetos ir jų mėnu- liai turėjo užgimti wisai panasziau būdu. Jeigu todėl wisos planetos, net ir toliausei nuo saulės esancziuos, kaip antai: Uranus ir Neptunas yra tik dalimis saulės; jeigu jos nuskilo, nuplyszo nuo saulės, tai ir kaipo atskiros jos dalys pasiliko to- kioje nuo jos toluoje, kokioje buvo pirma, ka- da dar buvo isz wien su ja; tai kaip gi be galo didelė turėjo but kita kart saulė, jeigu užėmė wisą ruimą tarp wietos kurioje ji yra szia dien ir paskutiniš isz mums žinomų planetų, Neptuno. Ži- nome jau, kad saulė kita kart turėjo but kur kas didesnė, neng szia dien. Saulė buvo kita kart labai didelė gazuinis apskritys, kuris susitraukdamas prie sawo widurio, raukėsi, kaip ir wisi gariniai ku- nai spausdamiesi nuolatai labiau wis tokiu būdu, pakol ant galo užsidegė; toksai karsztis, koks nuo to užsidegimo buvo, buvo neiszapaskaiti didelis, tai wienok, kaip ir kiekwienas degantis daiktas tu- rėjo su laiku sziek tiek atauszti, o ir dabar, nors szilumos saulės užtenka dar ant daugelio milijonų metų, tai wienok apdowanodama swietą tokią smarkia sziluma, turi ji isz palengwo auszti. Kaip kiekwienas daiktas arba kunas auszdamas susitrau- kia ir krwų, teip ir saulė turėjo trauktiesi ir rauk- tiesi, o kad apart to dar skilo nuo jos tokios di- delės dalys, kurios toliau pawirto į planetas; taigi nieko nėra žingeidus, kad toks didelis pir- ma apskritys, kaip pirma buvo saulė, ant galo susi- traukė ir susitraukė iki tokiai didumai, kokia ji yra szia dien, nors ir toje mums rodosi labai dideli. Buwo laikas, kada aplink tą didelį apskri- tį nesisuko nė wiena planeta, jis buwo wienas.

Saulė besisukdama apiink sawo aszj plojosi ties sawo poliais ir skėtėsi ties ekwatoriumi wis labiaus, teip kad ties ekwatoriumi darėsi wis pla- tesnė, storesnė ir pats ekwatoriumis teipogi didino- si, bet surisztas drauge su wisa saule, turėjo drau- ge su ja sukitiesi; ir per tai wietos ties ekwa- toriumi, kada tasai isz priežastės to saulės aplink sawo aszj sukimosi didinosi, turėjo sukitiesi wis greiciaus, idant paspėti drauge su kitoms wietoms apsisukti. Traukėsi tasai teip ilgai, pakol diržas saulės nuo ekwatoriaus, atsitoljdamas nuolatai, per skėtimasi, nuo jos widurio, turėjo buti to widurio silpniaus pritraukiamas, ir nuolatai greiciaus besisukantis, turėjo ant galo nuplyszti paweikslę žiedo, besisukancziuo toliau aplink sau- lę per sawo nesulaikomą įsibėgimą. Žiedas tasai turėjo buti teip didelis, kaip wisas kelias, kuriuom keliauja szia dien toliausei nuo saulės atsirandanti planeta, Neptunas, kurisai ant galo susirinkęs į kru- vą ir sutwėrė tą planetą.

(Toliaus bus.)

Isz Lietuwos.

Ką kasztuos Kaunui ap- wainikawimas cieco- riaus?

Ant sawo susirinkimo, Kauno miesto roda nusprendė paskirti 1000 rublių ant kelionės bulmist- rui (miesto galwai) į Maskwą, ant apwainikawymo maskoliszko- jo ciecoriaus; 1000 rublių ant iluminacijos miesto dienoje ap- wainikawimo; 100 rublių ant girdymo tą dieną taraujanczių miesto urėduose; taigi mat isz wiso 2100 rublių. Dabar gi kla- ušymas, ką miestas naudos nuo to apsiwainikawusio waldono? Be naudos, mums rodosi, nepri- gulėtų miestui pinigų mėtyti.

Motina nužudė sawo wai- ką.

Mieste Naujame Alexandrowe (Ažerosuose), Kauno gub. prapuo- lė 5 metų mergaitė sziau- czians Rimšos, kurią ant ryto- jus atrado ant ažero kranto jau negywą, tik su wienais marszki- naicziais apsidengusią. Kunas jos buwo wisas ant kranto, wien gal- wutę galejo užgriebti ažero wilnys. Kada mergaitė prapuo- lė, tėwo ne buwo namieje; pargyžės na- mos jis nuo pacios dažinojo, apie prapuo- limą sawo numylėtos mer- gaitės. Toje pasakojo, kad pasiun- tas į kromelį parneszti gazo ir kad toje nesugryžo, apie nors jieszkojo po miestą, niekur nėjokio pedsako surasti negalėjo. Rimša tuojuos nužiurėjo, kad motina pati turėjo ką nors mer- gaitėi padaryti. Jieszkojimai ant rytojus wisą patwirtino. Kai- mynai pasakojo, kad motina jieszkodama sawo mergaitės, pa- sakojo nie wienai: wieniems pasakojo, kad mergaitė iszėjo parneszti gazo, kitiems; kad isz- bėgo su waikais pasibėgioti, ki- tiems dar kitaip. Didžiausiu gi apkaltintoju motinos buwo nu- mylėtinis jos, dar jaunesnis Rim- szų waikas. Tasai, paklausus tė- wui kur yra Ursulė, atsakė: „motina į iszrėdė, apwyniojo ir iszneszė“. Ant to pasirėmusi policija suaresztawo motiną. Kaip pasakoja, ji jau prisipažino sudžiai tirinėtojiui, kad ji nužudė sawo mergaitę.

Trakų paw. Wilniaus gub.

Apie m. Kronį priwiso neis- zapaskaiti daug wisokių pleszikių; bewiek kasdieną girdėt apie jų darbus. Wagys iszdrasko stogus, laužo užraktus ir griebia turtus gywentojų. Pabaigoj pereito mė- nesio jie stengėsi iszplėszti Kronės walszcziaus kasą. Wagys lengwai įsiweržė į walszcziaus kancelariją ir, kad jų isznetyczių ne užkluptu, užri- szo duris nuo kambario raszti- nįko; rengėsi mat užmuszti sar- gą ir iszsižgabenti kasą. Skrynu- tė su pinigais buwo kitame kam- baryj, kuriame miegojo sargas. Tasai wienok per anksti iszgrido wagilių bala; doįmą ir padarę riksmą, sukėlė aplinkinius gywen- tojus. Pleszikai wienok pabėgo, jų neįstengė suimti. Tapo pra- neszta policijai, kuri dabar jiesz- ko wugių, bet ar juos suras, tai kits klausymas. Daugelyj wie- tų Lenkijoj, kur teipogi priwi- so daugel pleszikių, pasirodė, kad jie pleszė su žinia policijos ir pa- skui su ja iszplėsztais žmonių turtais dalinosi. Artik ir musų krasztuose ne bus tas pats?

Pesztynės Wilniuje.

Karczemoj Rezniko, ant Wilk- mergės ul. Wilniuje, 4 atsi- rėdė czia, tur but Wilniaus arkl- wagių, užpuolė ant atkakusio i miestą ukinkio Martyno Man- guno. Besimuszant, Mangunas gawo 4 smugius į galwą. Už- puolikai spėjo pabėgti. Mangun- gą gi nugabeno į ligonbutį.

Numažinimas mokeszczių nuo žemės.

Iždo Ministerija, Maskolijoj, pa- galla laikaszti „Russkija Wiedomo- sti“ rengiasi numažinti mokeszczius nuo žemės, arba kaip tai Lie- tuwój wadina, „czyžią“. Wietose, kur mokama yra po 10 kap. nuo desiatiuos, mokesztis taps numaži- ntas ant puses to; wietosegi kur mokapo daugiaus kaip 10 kap, dau- giaus kaip ant pusės senosios nor- mos, iki sziol Maskolijos iždo mi- nisterija krowė mokeszczius wien ant ukinkų, o prekęjus ir fabri- kantus czėdyjo; per tai žemdar- biai daugiaus turėjo sunkenybės pakelti neng anie. Tokiu būdu, nors žembardystė Maskolijoj nie- kada ne buwo augsztai pasikė- lusi, dar labiaus nupuo- lė. Uki- njikai, negalėdami pakelti wisų sunkenybų, buwo priwersti par- duoti sawo ukę, negalėdami ją iszlaikyti. Ant syk atsirado dau- giaus norinczių parduoti žemę, ueng norinczių ją pirkti; per tai wertė žemės wisur, ypacz gi Lietuwoj, nupuo- lė. Ar užma- nytas numažinimas mokeszczių jos wertę pakels, pamatysime.

Priwerstinas sodinimas medžių.

Į Žemdarbystės Ministeriją, Maskolijoj, tapo paduotas už- manymas naujų tiesų, kas link priwerstino sodinimo medžių ant netinkanczių žemdarbystei le- kenczių pieskynų. Pagal laik- rasztį „Peterburgskija Wiedo- mosti“, taps iszduotos tamtikros tiesos, pagal kurias pats ukin- kai turės, sawo kasztu, apsodyti medžiais jiems prigulinczius pies- kynus, idant apsaugoti aplinki- niuos laukus nuo užputymo. Wal- džios gi rengiasi paliuosuoti u- kinjikus nuo mokeszczių už tuos žemės plotus.

Ant paliepmo Wilniaus guber- natoriaus, miestelij Jezno, Tra- kų paw. esanti nedėliomis prek- dieniai likosi nuo nedėlios per- kelti ant Ketwergo. Yra ir dau- giaus miestelij, kuriuose turg- dieniai atsibuna nedėliomis. Reiktu ir apie perkėlimą tų pa- sirupinti.

Ant pastatymo naujų staczi- tikiszkų cerkwijų Latwijoj, ant szijų metų Maskoliszkas iždas paskiria 500000 rublių.

Naujas užmanymas Mas- kolijoj kaslink auksi- nių pinigų.

Maskolijos iždo ministeris jau nuo seniai stengiasi įwesti Mas- koliją auksinius pinigus, wieton iki szioliszkų popierinių. Idant tam tikslui surinkti auksą, tapo iszleistas padawadyjimas, idant muitai ant įwezamų į Maskoliją swietimų iszdirbinų butu mokami wien auksu. Tokiu būdu, per ke- letą metų, iždo rankose auksas pasididino iki 750.000.000 rublių. Taigi iždo ministeris dabar nus- prendė, kad to auksa užtenka ant įwedimo auksinių pinigų, jeigu ne ant syk, tai nors iszpalengwo. Nuo auksinių pinigų žmones jau atrato, nes jų nebuwo daug matyti; seniaus wartojamais auksiniais pinigais Maskolija turė- jo iszmokėti kontribuciją prancu- zams po teip wadinamą Sewasto- polinai kare. Idant wel prie auks- o gywentojus pripratinti, jau se- niaus tapo iszduotas padawadyji- mas apie normas mokant auksu prie wisokių pirkinjų. Dabar wi- duriu ministerija wel iszdawė pa- dawadyjimą, ilant alga urėdinį kams butu iszmokama isz dalies auksu isz dalies gi popieriniais pinigais. Dabar rengiasi iszlei- sti naujus auksinius pinigus po 10 rublių ir wertė jų bus pritaikyta prie wertės szia die- nių popierinių pinigų; taigi daugumas auksu juose bus ma- žesnis, arba kitaip sakant, ru- blio wertė pasimažins ant wieno treczdalio, nors dabartiniai po-

pieriniai pinigai stowi truputį augszciaus tokios sawo wertės. Taigi mat czia ant tos permainos iždo ministeris nori ką nors pel- nyti ir, žinoma, tą jo pelną turės užmokėti žmonės, kurie už popie- rinį rublį gaus wos apie 67 kap. Nauji maskoliszki auksiniai pi- nigai bus po 10 rublių, ant ru- blio po 100 kapeikų. Bus kiekwie- noje tokioje deszimtrublinėje 1 zolotnikas ir 78, 24 dolės gryno auksa; ant musziom pinigų bus wartojamas auksas 900 dalių auksa ir 100 dalių wario. Isz wieno sawo tokio miszinio tur but 47 naujos deszimtrublinės, 6 rubliai ir 3,30 kapeikos. Taigi wiena deszimtrublinė padaryta isz tokio miszinio swers 2 zolot- niku ir 0, 6 dolės. Taigi tokia de- szimtrublinė ant treczdalio yra mažesnės wertės, neng tai turėtu turėti auksinė, lyginant jos wer- g su werte auksa, tokiu būdu ru- bliai ir kapeikos pasimažina ant wieno treczdalio.

Szia dieniniai cidabriniai pinį- gai bus primiamai mokant mokes- czius pilnoje jų wertėje, teip kaip ir dabartiniai popieriniai pi- nigai, taigi žmonės už rublį po- pierinį arba cidabrinį gaus tą naują auksinį rublį, t. y. rublį ant treczdalio mažesnį. Priwatisz- kuose gi reikalauose, prie didesnių rokundų, cidabru galės mokėti wien iki 50 rublių, ne daugiaus; mokant gi mokeszczius — kiek kas turės. Dabartiniai popieriniai pinigai galės but iszmainomi ant auksa.

Nauji maskoliszki rubliai, pri- lyginant juos prie wokuszkų mar- kų, bus werti 2 markės ir apie 14 fenigų; szia dieninius gi popie- rinius rublius ima Prusuose po 2 ir 20 fenigų, tai gi maskoliszkas ižlas moka už kiekwieną popieri- nį rublį ant 6 fenigų mažiaus neng už jį szia dien moka užru- beziuose. Žudant po 6 fenigius ant rublio žmonės wien tą laimės, kad wertė rubliams nuolatai ne szokinės, bet wisada jau pasiliks ta pati. Wisgi už tą permainą žmonems reikia primokėti.

Wisokios Žinios.

—o—

* Astrachanui, prie Kaspijaus Jurių, Maskolijoj, neseniai darė bandawones su pawandeniniu žiuronu. Iszradėjas to žiurono yra p. Malachowski. Per jį gali- ma matyti kas gėlmėsė ant dug- no yra; galima nuimti ir pawei- sklą dugno jurių.

* Juo toliau, juo daugiaus iszranda naujų pritaikymų Roent- geno szwiesos. Anglijos sudė to- jė szwiesa buwo pritaikinta kaipo liudytojas. Czia wiena aktorė ap- skundė teatrą už suzeidimą ko- jos. Nuimta su ta szwiesa foto- grafija parodė, kad blausdkaulis isztikro yra suskaldytas ir todėl skundžianti laimėjo prową. Da- bar wel Norfolk (Anglijoj), pacz- to direktorius darė bandawones su ta szwiesa sujieszkoti slapta, gromatose, siuncziamus pinigus ir kitokius auksinius ir cidabri- nius daiktus. Profesorius Ed- wards greitai nuėmė paweikslą auksinio pinigų išwynioto į ga- zietą ir apsiuto audimu, teipgi nuėmė paweikslą cidabrinio szil- lingo idėto į storą knigą į tarpą knigos lapų. Anglijos paczto už- žiura rengiasi įitaisyti fotografisz- ką staciją, kurioje wisi siuntiniai bus su pagalba tos szwiesos foto- grafuojami. Taigi ne bus galima nieko slapta gromatose persiusti. Maskolijoj, paczto užweizėtojai, nors dar Roentgeno szwiesa ne- buwo pažistama, surasdawo wis pinigų slapta laiszkuose siustus, nes czia jiems tapo duota nuo waldžios tiesa iszimti wisai pinį- gus gromatose slapta siunczia- mus; slapta gi atėję, registruotose gromatose, pinigai isz užrubėzių, Maskolijoj buna konfiskuoti ne wisi, bet ketwirta jų dalis.

